

Notă informativă

la proiectul de hotărâre a Guvernului „Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Prezentul proiect de hotărâre a fost elaborat de către Biroul Național de Statistică și Cancelaria de Stat cu susținerea Proiectului „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030”, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), în numele Ministerului Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare a Germaniei (BMZ).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

În septembrie 2015, Republica Moldova, alături de alte 192 state membre ale Organizației Națiunilor Unite (ONU), a aderat la Declarația Summit-ului privind Dezvoltarea Durabilă, prin care s-a angajat să pună în aplicare Agenda pentru Dezvoltare Durabilă 2030 (Agenda 2030). Aceasta include 17 obiective globale cu 169 de ținte asociate care vin să stimuleze acțiunile la nivel global până în anul 2030 în 5 domenii de o importanță majoră pentru umanitate cum sunt: (i) populația; (ii) planeta; (iii) prosperitatea; (iv) pacea și (v) parteneriatele. Republica Moldova, de rând cu celelalte țări, urmează să-și mobilizeze eforturile în vederea atingerii angajamentelor asumate în toate aceste domenii. Pentru asigurarea monitorizării progresului în implementarea Agendei 2030 la nivel global au fost stabiliți 247 indicatori.

În 2016 a fost instituit Consiliul Național de Coordonare pentru Dezvoltare Durabilă (HG nr. 912/2016), pentru a crea un cadru instituțional corespunzător, dar și un proces participativ și transparent în adaptarea și implementarea la nivel național a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare ODD). Consecutiv s-a realizat **adaptarea**¹, printr-un proces consultativ extins, **țintelor și indicatorilor globali de dezvoltare durabilă la contextul specific al țării** noastre (naționalizarea), astfel încât implementarea ODD să devină mai concludentă, fezabilă și eficientă și să soluționeze atât problemele populației țării, în particular a grupurilor vulnerabile și subreprezentate, ținând cont de abordarea că *nimeni nu trebuie lăsat în urmă*, dar și impactul schimbărilor fenomenelor urmărite.

Evoluția rapidă a procesului de dezvoltare a metodologiilor de calculare a indicatorilor ODD la nivel global (numite metadate globale²) a implicat țările membre într-o actualizare continuă a setului de indicatori naționalizați. Biroul Național de Statistică în comun cu Cancelaria de Stat și instituțiile producătoare de indicatori ODD, pe parcursul anilor 2018-2019, au realizat un exercițiu complex de revizuire a indicatorilor de dezvoltare durabilă din punct de vedere metodologic, al conformității și disponibilității acestora cerințelor stabilite la nivel global. În rezultat, a fost identificat un număr de 157 ținte și 341 de indicatori considerați relevanți pentru Republica Moldova, din care 197 indicatori (57% din total) sunt integral disponibili, 60 indicatori (18%) parțial disponibili și 84 indicatori (25%) lipsesc în totalitate. La revizuirea indicatorilor ODD naționalizați, au fost luate în considerare dezagregările recomandate de Grupul de experți privind indicatorii ODD (Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators /IAEG-SDGs), creat de către Comitetul pentru Statistică al

¹ <https://cancelaria.gov.md/ro/content/guvernul-republicii-moldova-demarat-procesul-de-adaptare-agendei-de-dezvoltare-durabila-2030>, <https://cancelaria.gov.md/ro/content/consultarea-obiectivelor-de-dezvoltare-durabila-continua>, <https://cancelaria.gov.md/ro/content/o-noua-runda-de-consultari-privind-implementarea-obiectivelor-de-dezvoltare-durabila>

² <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/>

ONU³. Țintele și indicatorii revizuiți au fost consultați⁴ și avizați de către instituțiile producătoare de date, pentru indicatorii disponibili și parțial disponibili au fost prezentate datele în dinamică pentru anii 2010-2018. Acestea au servit drept bază pentru setarea de direcții prioritare de intervenție (marcate prin țintele ODD) și bază de evidențe pentru cartografierea progresului obținut până în prezent în implementarea Agendei pentru dezvoltare durabilă și pentru raportarea impactului acțiunilor întreprinse în cadrul raportului de Evaluare națională voluntară⁵ din a. 2020 și a Anexei statistice⁶.

În paralel, a fost realizat un exercițiu analitic la nivel național, cu utilizarea tehnicilor de evaluare rapidă integrată și de analiză a complexității⁷, prin care s-a determinat nivelul de corelare dintre Agenda 2030 și prioritățile naționale de politici. Drept urmare, pentru a ajusta cadrul național de planificare strategică cu Agenda 2030, a fost elaborată noua strategie națională pe termen lung – Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”⁸, care transpune o parte din țintele acesteia, în special cele considerate acceleratori ai dezvoltării durabile, precum și indicatorii conecși adaptați la contextul național.

Punerea în aplicare a Agendei 2030 la nivel național și sub-național reprezintă un exercițiu complex care solicită implicarea unui număr mare și variat de actori, definirea responsabilităților instituționale pentru asigurarea coordonării, promovării și implementării acesteia, precum și elaborarea unui mecanism de monitorizare și raportare, inclusiv la nivel global, a progreselor obținute. Asumarea și integrarea parțială a țintelor de dezvoltare durabilă în documentele de politici publice, multitudinea de indicatori necesari pentru măsurarea progresului în implementarea ODD, precum și lacunele identificate în ce privește disponibilitatea acestora, îndeosebi din perspectiva dezagregării datelor care ar ajuta măsurarea impactului dezvoltării durabile asupra celor mai vulnerabile grupuri ale populației pentru ca necesitățile acestora să nu fie ignorate și *nimeni să nu fie lăsat în urmă*, creează premisele necesare pentru setarea unor norme care ar asigura instituționalizarea țintelor de dezvoltare durabilă și a indicatorilor de monitorizare a ODD și ar reglementa responsabilitățile autorităților în acest sens.

Hotărârea de Guvern va crea fundamentul informațional pentru asigurarea raportării progreselor Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030 la nivel internațional. Primul Raport de evaluare voluntară națională pentru implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, elaborat în 2020, a concluzionat că Republica Moldova este fermă în realizarea angajamentului său de a implementa eficient Agenda 2030, fiind conștientă de faptul, că rezultatele obținute erau relativ modeste. Reglementările promovate prin prezentul proiect de hotărâre vor asigura crearea premiselor necesare pentru accelerarea implementării ODD-urilor, astfel încât următoarele evaluări naționale voluntare, care vor fi prezentate în cadrul Forumului Politic la Nivel Înalt pentru Dezvoltare Durabilă al ONU, să constate progrese vizibile și măsurabile în implementarea Agendei 2030.

³ <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/>

⁴ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6535>

⁵ https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/vnr_2020_ro.pdf

⁶ https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/statistics_for_sdgs_moldova.pdf

⁷ <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/monitorizarea-si-evaluarea-implementarii-agendei-de-dezvoltare-durabila-2030>, Rapid Integrated Assessment by UNDP - <https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/sustainable-development-goals/rapid-integrated-assessment---mainstreaming-sdgs-into-national-a.html>, Stock-and-Flow and causal loop diagrams come from the field of System Dynamics developed at MIT

⁸ Proiectul de lege a fost aprobat prin HG 377 din 10.06.2020 și prezentat Parlamentului, <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/moldova-2030>, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121920&lang=ro

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii de Guvern nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene .

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect dehotărâre aprobă cadrul național de monitorizare a implementării Agendei 2030, alcătuit din obiective, ținte și indicatori, definește responsabilitățile autorităților publice elaboratoare de politici în ce privește punerea în aplicare a Agendei 2030, definește mecanismul de coordonare și cadrul de raportare a progreselor, la nivel de politici și prin prisma dinamicii în datele statistice, asigură instituționalizarea țintelor de dezvoltare durabilă și a indicatorilor de monitorizare a acestora. De asemenea, stabilește termenele de raportare de către elaboratorii de politici către Cancelaria de Stat, precum și de către deținătorii și producătorii de date către BNS, dar și activitățile imediate necesare pentru implementarea Hotărârii, după aprobarea acesteia.

Conform proiectului, ministerele și autoritățile administrative centrale au responsabilitatea să asigure integrarea obiectivelor și țintelor Agendei 2030 în documentele de politici publice din sfera de competență, să întreprindă măsurile necesare pentru coordonarea implementării acestora, precum și să asigure raportarea progreselor către Cancelaria de Stat, anual până la 1 mai. Cancelaria de Stat, va totaliza informația privind progresul în realizarea Agendei 2030 și o va prezenta Consiliului Național de Coordonare pentru Dezvoltare Durabilă, anual până la data de 1 iunie.

Pentru a asigura disponibilitatea datelor necesare pentru monitorizarea ODD, ministerele, alte autorități administrative centrale și instituții publice (deținătoare de date și producătoare de statistici) vor colecta, prelucra și prezenta Biroului Național de Statistică datele pentru indicatorii de monitorizare a ODD din domeniul de competență cu asigurarea calității, inclusiv a fiabilității, coerenței și comparabilității seriilor de timp. Potrivit proiectului Hotărârii, Biroul Național de Statistică este autoritatea care va coordona procesul de producere și diseminare a indicatorilor de monitorizare a ODD.

Biroul Național de Statistică va asigura sistematizarea datelor recepționate de la autoritățile deținătoare de date și le va publica pe o platformă de diseminare a datelor, în vederea asigurării accesului deschis la date a factorilor de decizie, autorităților publice, societății civile, sectorului privat, precum și organismelor internaționale.

Biroul Național de Statistică, în comun cu Cancelaria de Stat, vor elabora instrucțiunile privind mecanismul, cerințele și termenele specifice de prezentare și diseminare/publicare a datelor privind indicatorii ODD și a informațiilor despre realizarea obiectivelor și țintelor de dezvoltare durabilă. De asemenea, dat fiind faptul că, conform rezultatelor evaluării naționale a indicatorilor de monitorizare a ODD, mai mult de 40% din indicatori sunt parțial disponibili sau nu sunt disponibili în general, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, va fi elaborată o foaie de parcurs cu acțiuni privind producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili (în particular și din perspectiva dezagregării datelor) la momentul intrării în vigoare a prezentei hotărâri, sau cei care necesită ajustări.

5. Fundamentarea economico-financiară

Aplicarea prezentei hotărâri se va realiza în limitele mijloacelor bugetare alocate ministerelor, autorităților administrative centrale și instituțiilor publice vizate.

Pentru fortificarea capacităților pentru furnizorii/producătorii de date, vor fi atrase, după caz, resurse externe.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de hotărâre nu necesită modificarea sau abrogarea unor acte normative în vigoare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul hotărârii Guvernului „Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030” este publicat pe pagina web oficială a Cămarilor de Stat, Biroului Național de Statistică la rubrica transparență decizională, precum și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md, secțiunea ”Procesul decizional”.

8. Constatările expertizei anticorupție

În corespundere cu art.28 alin.(2) lit. a) din Legea integrității nr.82 din 25.05.2017, proiectul nu este supus expertizei anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul hotărârii Guvernului „Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030” nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și respectiv nu a fost supus expertizei date.

10. Constatările expertizei juridice

Expertiza juridică se va completa după procesul de avizare.

Director general al Biroului Național de Statistică

Oleg Cara